

Література.

1. Дудник О.В. Управління фінансовими ризиками на сільськогосподарських підприємствах / О.В. Дудник. - Вісник ХНТУСГ 150(2014). – С. 126-131.
2. Ковалёва Е.В. К вопросу функционирования «третьего сектора» в агропродовольственной сфере Украины / Е. В. Ковалёва // Глобализация и аграрная экономика России: тенденции, возможные стратегии и риски. – М. : ВИАПИ им. А.А. Никонова: «Энциклопедия российских деревень», 2011. – С. 439-440.
3. Ковалева Е. В. Система агропромышленных кластерных объединений в Украине: подходы к формированию / Е.В. Ковалева // Проектирование модели менеджмента организации: научные и прикладные аспекты : сб. науч. ст. VII междуна. науч.-практ. конф., 2 апр. 2010. – Екатеринбург, Россия: Урал. гос. пед. ун-т, 2010. – С. 337-338.
4. Ковальова О.В. Інституційні аспекти становлення державно-приватного парт нерства у сфері агропромислового виробництва України / О. В. Ковальова // Інституціональні засади трансформацій в аграрній сфері: Збірник матеріалів Тринадцятих річних зборів Всеукраїнського конгр. Вчен. Економістів-аграрників, Київ, 20-21 червн. 2011 р. / Ред- кол.: П.Т. Саблук та ін. – К. : ННЦ „ІАЕ”, 2011. – С. 248-257.
5. Степаненко С.В. Інституційний аналіз економічних систем (проблеми методології): монографія / С.В. Степаненко. – К.: КНЕУ, 2006. – 528 с.

ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИРОБНИЦТВА В США

ГОНЧАРЕНКО С. І., СТУДЕНТ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Сучасний розвиток світової економіки і висока конкуренція на міжнародних і внутрішніх ринках змушують підприємства постійно розвиватися поліпшуючи свою продукцію для виживання в жорстких умовах конкуренції.

В Україні за радянських часів в умовах дефіциту продукції, планової економічної політики, цінністю якої була не якість, а

---

* Науковий керівник – Грідін О.В., ст. викладач

кількість, призвело до несвоєчасного впровадження сучасних систем управління якістю та відчутного відставання вітчизняних виробників від зарубіжних конкурентів.

На сьогодні проблема управління якістю є актуальною для нашої країни. Оскільки в жорстких ринкових умовах витримати конкуренцію зможуть лише ті виробники які спроможні до змін в організації управління, оновлення виробництва, використання інноваційних технологій та запровадження ефективної системи управління якістю, в основі якої лежить досвід передових країн які приділяють увагу саме проблемам якості.

Система управління якістю продукції на підприємстві залежить від країни – її розміщення, традицій, зовнішнього впливу факторів та внутрішнього – стратегії, структури підприємства, організації виробництва та відповідальності працівників. Україна в нинішній ситуації повинна швидко сформувану свою ефективну систему управління якістю в основі якої лежить досвід країн, які особливу увагу приділяють саме проблемам якості виробництва, наприклад такої як США.

До середини ХХ століття американська промисловість розвивалась без особливої конкуренції, під суворим контролем адміністрації, робітники не були зацікавлені в успішності фірми. У 40-50 роки промисловість США була орієнтована на масове виробництво товарів широкого споживання. На це вплинули наслідки другої світової війни, коли глобальна промисловість була майже зруйнована і у більшості країн відчувався дефіцит товарів промислового виробництва. Америка почала стрімко нарощувати обсяги виробництва, але якість була низькою. Внаслідок цього промисловість США понесла великих незапланованих витрат, які досягали 30 % від загальних витрат на виробництво. Такі витрати були пов'язані з усуненням дефектів при гарантійному обслуговуванні продукції [1].

Вирішити цю проблему намагалися шляхом прийняття урядом протекціоністських заходів: тарифів, квот, мит і т.д. для захисту виробників від конкурентів [1].

У 70-80 роки США зіптовхнулися з жорсткою конкуренцією зі сторони японських і європейських виробників, які випускали якісну продукцію за низькими цінами.

Але в той же час менеджмент провідних компаній зрозумів, що рішенням більшості проблем є підвищувати якість продукції. Особливу увагу було приділено вирішенню наступних проблем [1]:

- мотивації працівників, особливо матеріальним стимулюванням;
- створення гуртків якості;

— застосування статичних методів контролю якості праці та продукції;

— ведення обліку витрат на якість;

— розробка та реалізація програм підвищення якості продукції.

У 80 роках управління якістю здебільшого зводилося до планування. Однак плани були без детального аналізу внутрішньовиробничих проблем, без обліку внутрішніх потреб, що створювало додаткові проблеми. В цей же період були видані широко відомі праці Е. Демінга: «Якість, продуктивність і конкурентоздатність» і «Вихід із кризи», де він наводить 14 принципів, які стали основою теорії загальної якості. Методичне обґрунтування концепції безперервного поліпшення якості Е. Демінг приводить у вигляді циклу «плануй – виконуй – перевірай - корегуй» [1,2].

Промисловість у США має великі промислові потужності, потенціал. Передумовами для нової технічної революції закладені в великих капіталовкладеннях у інноваційні технології та продукти, в нові взаємовідносини між працівниками і менеджментом. Важливим завданням революції якості є максимальне задоволення потребам споживача (замовника). Так, кожен робітник на ділянці виробництва є споживачем продукції попереднього робітника, тому завдання кожного з них полягає в тому, щоб якість його роботи максимально задовольняла наступного робітника [1].

Новим явищем в економічному житті США стала увага з боку законодавчої і виконавчої гілок влади до питань підвищення якості. Конгрес затвердив щорічну національну премію за визначні досягнення в області якості трьом найкращим фірмам цю нагороду вручає Президент США [2].

Також не менш відомою є Національна премія США з якості імені М. Боддріджа, яка присуджується компаніям і організаціям у номінаціях: бізнес, освіта, охорона здоров'я [2].

Щорічно за ініціативи Американського товариства з контролю якості під лозунгом «Якість – насамперед!» проводяться місячники якості [2].

Поступове удосконалення рівня якості виробленої продукції у США, суттєво скоротило відрив від японських та європейських виробників, що істотно посилило конкурентну боротьбу на світовому ринку.

Досвід США дає змогу виділити наступні особливості підходу до управління якістю [1-5]:

— більша частина впливів у сфері управління якістю має здебільш технічну і організаційну спрямованість;

— у процесі управління якістю відповідні служби американських фірм активно вивчають і аналізують витрати на забезпечення якості. При цьому особливу роль відіграють керівники фірм, що приділяють питанням якості, як правило, значну частину свого робочого часу;

— здійснюється жорсткий статистичний контроль якості. На багатьох фірмах використовуються автоматичні засоби збирання, нагромадження обробку даних і видачу результат із застосуванням статистичних методів;

— висока відповідальність виробників за якість приводить до значного скорочення випуску дефектної та поліпшення діяльності в галузі гарантійного обслуговування і сервісу;

— велике значення має питання вивчення і прогнозування споживчого попиту, тому фірми прагнуть поліпшувати відповідно до вимог ринку не тільки показники якості продукції але й економічні;

— наявність чітко оформлених систем управління якістю,

— достатня увага приділяється плануванню виробництва по якісним і кількісним показникам;

— постійний контроль якості послуг з боку адміністрації компанії, вибіркового контролю з боку місцевих і федеральних органів влади;

— постійне удосконалення менеджменту організації в цілому.

Отже, використовуючи американський досвід, запроваджуючи розроблені концепції і підходи щодо управління, забезпечення та контролю якості на підприємствах дасть можливість Україні скоротити відрив від інших провідних країн світу, пропонуючи ринку якісні товари та послуги.

Література.

1. Управління якістю продукції та послуг у готельно-ресторанному господарстві: [навч. посібник] / О.Ю. Давидова, І.М. Писаревський, Р. С. Ладиженська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 414 с.

2. Шаповал М. І. Менеджмент якості: [підручник] / М. І. Шаповал. – 3-тє вид. випр. і доп. – К.:Знання, КОО, 2007. – 471 с.

3. Станкевич І. В. Управління якістю: [методичні рекомендації] / І.В. Станкевич, Т.А. Романенко. – [Ч. 1] – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. – 60 с.

4. Вакулєнко А. В. Управління якістю: [навч.-метод. посіб.] / А.В. Вакулєнко. – К.: КНЕУ, 2013. – 167 с.

5. Момот О. І. Менеджмент якості та елементи системи якості: [навч. посібник] / О. І. Момот. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 368 с.